

Katarzyna Maciejewska-Mieszkowska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: 0000-0003-1623-8788

Recenzja

Weronika Świerczyńska-Głównia, *Działalność programowa telewizji publicznej. Kluczowe determinanty programowania i dystrybucja oferty*,
Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2017, ss. 321,
ISBN 978-83-233-4280-9

Dynamiczny rozwój technologii transmisyjnych spowodował, że stacje telewizyjne na nowo musiały ustalić i dostosować zasady dystrybucji swojej oferty programowej nie tylko do nowych form przekazu, lecz także do coraz większych i coraz bardziej zróżnicowanych w tym zakresie oczekiwań odbiorców. Ponadto, by sprostać tym oczekiwaniom, niezbędne stało się precyzyjne określenie grup docelowych, zwłaszcza w zakresie ich profilu demograficznego, społecznego i ekonomicznego. Te dwa czynniki: cyfryzację i profilowanie, można zatem uznać obecnie za zasadnicze wytyczne w procesie programowania oraz dystrybucji oferty telewizyjnej.

Kwestii tego, jak w intensywnie zmieniającej się rzeczywistości technologicznej odnalazła się telewizja publiczna oraz jak wpłynęło to na kształtowanie się jej oferty, jest poświęcona recenzowana książka autorstwa Weroniki Świerczyńskiej-Główni, pracownika naukowo-dydaktycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Działalność programową TVP SA przedstawia ona zarówno w aspekcie teoretycznym, prawnym, jak i praktycznym, dzięki zaś odwoływaniu się do konkretnych przykładów ukazuje złożoność poruszanych zagadnień. Konstrukcja pracy opiera się na trzech głównych rozdziałach:

1. Programowanie
2. Telewizja programowa w Polsce
3. Dystrybucja programów telewizyjnych TVP

Rozdział pierwszy koncentruje się na zagadnieniach teoretycznych i terminologicznych dotyczących programowania i dystrybucji materiałów realizowanych przez nadawców. Z tego też powodu na wstępie przedstawiono elementy procesu programowania, zasady tworzenia ramówki oraz rodzaje stosowanych w telewizji strategii programowych. Szczególnie istotne miejsce zajmuje w tych rozważaniach termin „audycja”, który został określony jako podstawowy element programowania oraz rozłożona w czasie ewolucja form i gatunków telewizyjnych. Podejmując się

usystematyzowania kwestii teoretycznych autorka nie tylko definiuje badane zjawiska, lecz także stara się je wyjaśniać z uwzględnieniem szerokiej perspektywy badawczej zarówno polskich, jak i zagranicznych przedstawicieli środowisk naukowych. Widać to między innymi w części rozdziału prezentującej najważniejsze determinanty programowania. Co znamienne przedstawiane kwestie autorka wzbogaciła również opiniami osób zarządzających stacjami telewizyjnymi w zakresie działań programowych, ukazując w ten sposób ich wydźwięk praktyczny.

Druga część monografii podejmuje problematykę rozwoju i funkcjonowania telewizji w Polsce. Na uwagę zasługuje fakt, że zjawisko to jest analizowane w szerokiej i długofalowej perspektywie czasowej, a co za tym idzie zmieniającej się rzeczywistości polityczno-prawno-medialnej. Wyodrębnione zostały tu dwa okresy w funkcjonowaniu telewizji w Polsce. Pierwszy z nich obejmuje okres od lat 50. XX wieku do 1989 roku oraz drugi od transformacji ustrojowej do 2015 roku. Ponadto należy podkreślić, że zachodzące w TVP SA zmiany zostały przedstawione wieloaspektowo. Analizie zostały poddane bowiem zasady determinujące kształt i specyfikę programu telewizji publicznej, w tym regulacje formalnoprawne oraz wewnętrzne założenia i wytyczne nadawcy. Następnie nakreślono rolę poszczególnych czynników, które wpłynęły na ofertę programową w kontekście sposobów pozyskiwania treści (również z uwzględnieniem zasobów archiwalnych) oraz systemu finansowania działalności TVP SA. Zwrócono uwagę także na dalszą perspektywę rozwoju tego nadawcy ze szczególnym uwzględnieniem planów programowych na lata 2016–2020.

W ostatnim rozdziale W. Świerczyńska-Głównia skoncentrowała się na systemie dystrybucji programów telewizji publicznej, czyli drugim z kluczowych elementów działalności współczesnej telewizji. Punkt wyjścia stanowiło tu przedstawienie poziomu rozwoju sieci szerokopasmowej w Polsce jako elementu warunkującego rozwój strategii stacji telewizyjnych jako takich. Istotne z punktu badań nad funkcjonowaniem telewizji w Polsce w zakresie dystrybucji treści jest nakreślenie i omówienie przez autorkę etapów ewolucji rynku telewizyjnego na przestrzeni wielu lat, daje to bowiem możliwość zweryfikowania, na ile i jak szybko telewizja publiczna odnajdywała się (lub nie) w nowych technologiach nadawczych. Niewątpliwą zaletą zawartych w tym rozdziale rozważań jest fakt, że zachodzące zmiany są obrazowane na konkretnych przykładach zarówno poszczególnych programów nadawanych w ramach TVP SA, jak i na konkretnych audycjach. Taka konstrukcja pozwala na pełniejsze zrozumienie zachodzących zmian technologicznych i zweryfikowanie faktycznego poziomu wykorzystania przez nadawcę publicznego potencjalnych możliwości nowych narzędzi służących dystrybucji treści, a tym samym realizacji zadań stawianych przed telewizją publiczną, w tym działań związanych z szeroko rozumianą misyjnością.

Reasumując można stwierdzić, że monografia W. Świerczyńskiej-Główni wyraźnie porządkuje dotychczasowe publikacje dotyczące działalności programowej telewizji publicznej w Polsce w aspekcie nowych technologii i zasad programowania. Część teoretyczna systematyzuje i charakteryzuje badane zjawiska, co pozwala wyraźnie wyodrębnić kolejno analizowane cechy. Na szczególną uwagę zasługuje jednak wielowymiarowe

podejście do faktycznego wykorzystania przez nadawcę publicznego nowych form dystrybucji treści oraz analizy czynników wpływających na programowanie oferty prezentowanej w TVP SA. Odniesienia w tym kontekście do zagadnień technicznych, prawnych, politycznych, a przede wszystkim medialnych unaoczniają Czytelnikowi szerokie spektrum możliwości, jak również wyzwań stojących przed współczesną telewizją publiczną. Recenzowana monografia powinna zatem być lekturą obowiązkową nie tylko dla przedstawicieli środowisk naukowych zajmujących się tą problematyką, lecz także dla praktyków odpowiedzialnych za funkcjonowanie polskich mediów.